

Informacijske mreže (34457) - rješenja

Ak. god. 2009./2010.

1. međuispit – 21. listopada 2009.

1. $\lambda = 15$, $\mu = 20$, $\rho = \lambda/\mu = 3/4$, red M/M/1 je stabilan.

(a) $P\{\text{korisnik ne čeka}\} = p_0 = 1 - \lambda/\mu = 1/4$; cijena/litra = $\alpha p_0 + 0.9\alpha(1 - p_0) = 7.4$ kn.

(b) Očekivani trošak po korisniku = $\sum_{n=1}^{\infty} n p_n = \sum_{n=1}^{\infty} n \rho^n (1 - \rho) = \frac{\rho}{1 - \rho} = \frac{\lambda}{\mu - \lambda} = 3$ kn/korisnik

2. Pretpostavimo da je broj mogućih korisnika tako velik da ga možemo smatrati beskonačnim, te da je broj parkirnih mjesta dovoljno veliki da prihvati sva dolazeća vozila. Imamo red M/M/1.

(a) $\lambda = 5$, $\mu = 6$, $\rho = 5/6 < 1$ (sustav je stabilan). $N_Q = \rho^2/(1 - \rho) = 4.17 \cong 4$.

(b) $p_0 + p_1 + \dots + p_c \geq 0.8$ (c = broj parkirnih mjesta bez same praonice) $\Rightarrow (1 - \rho) + (1 - \rho)\rho + \dots + (1 - \rho)\rho^c \geq 0.8 \Rightarrow 1 - \rho^{c+1} \geq 0.8 \Rightarrow \rho^{c+1} \leq 0.2$; logaritmiranjem obiju strana i sređivanjem dobivamo: $c \geq \log 0.2 / (\log 5/6) - 1 = 7.8 \cong 8$ mjesta za parkiranje. Dakle, da bi za svako dolazeće vozilo u 80% vremena bilo mjesta, minimalni broj parkirnih mjesta je 8, tj. približno dvostruko od očekivane veličine reda čekanja N_Q .

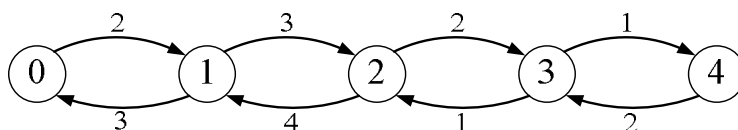
(c) $p_0 = 1 - \rho \cong 0.17$, tj 17% vremena je praonica nezauzeta.

(d) $W = 1/[\mu(1 - \rho)] = 1/6[1 - (5/6)] = 1$ h \Rightarrow predugo, uprava mora ubrzati posluživanje!

(e) $1 - p_0 = \rho = 0.833$.

(f) $p(n \geq 7) = \rho^7 = 0.279$.

3. (a) Markovljev lanac:

(b) JGR: $2p_0 = 3p_1$, $2p_0 + 4p_2 = 6p_1$, $3p_1 + p_3 = 6p_2$, $2p_2 + 2p_4 = 2p_3$, $p_3 = 2p_4$,

$p_0 + p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 1$;

(c) JLR: $2p_0 = 3p_1$, $3p_1 = 4p_2$, $2p_2 = p_3$, $p_3 = 2p_4$, $p_0 + p_1 + p_2 + p_3 + p_4 = 1$;

(d) $p_1 = (\lambda_0/\mu_1)p_0 = (2/3)p_0$, $p_2 = (\lambda_0\lambda_1/\mu_1\mu_2)p_0 = (1/2)p_0$, $p_3 = p_0$, $p_4 = (1/2)p_0$, $p_0 = 3/11$;

$p_0 = 3/11$, $p_1 = 2/11$, $p_2 = 3/22$, $p_3 = 3/11$, $p_4 = 3/22$;

(e) $N = p_1 + 2p_2 + 3p_3 = 20/11$; $N_Q = 0p_1 + 1p_2 + 2p_3 = 12/11$ [može i ovako: $N_Q = N - (1 - p_0)$];

(f) $E[\lambda] = \lambda_0p_0 + \lambda_1p_1 + \lambda_2p_2 + \lambda_3p_3 = 18/11$;

(g) $W = N/E[\lambda] = 10/9$, $W_Q = N_Q/E[\lambda] = 2/3$

4. Parametri sustava: $c = 4$, $\lambda = 1/2$ poziv/min, $1/\mu = 4$ min/poziv, $a = \lambda/\mu = 2$, $\rho = a/c = 1/2$.

(a) Prvo treba izračunati p_0 za sustav M/M/c:

$$p_0 = \left\{ 1 + 2 + \frac{2^2}{2!} + \frac{2^3}{3!} + \frac{2^4}{4!} \cdot \frac{1}{1 - 1/2} \right\}^{-1} = \frac{3}{23}$$

Vjerojatnost čekanja dobiva se pomoću Erlang-C formule [$E_{2,c}(a) \equiv C(c,a)$]:

$$C(c,a) = C(4,2) = P_Q = \frac{a^c}{c!} \frac{1}{1 - \rho} p_0 = \frac{2^4}{4!} \frac{1}{1 - 1/2} \frac{3}{23} = \frac{4}{23} \cong 0.17$$

(b) Vjerojatnost da paket čeka dulje od jedne minute:

$$\begin{aligned}
 P(W > 1) &= 1 - P(W \leq 1) \\
 &= C(c, a) e^{-c\mu(1-\rho)^1} = \frac{4}{23} e^{-4(1/4)(1/2)^1} \\
 &= \frac{4}{23} e^{-1/2} \approx 0.11
 \end{aligned}$$

(c) Erlang-B formula daje odgovor na pitanje o postotku preusmjerenih poziva [$E_{1,c}(a) \equiv B(c, a)$]:

$$B(4, 2) = \frac{2^4 / 4!}{1 + 2 + 2^2 / 2! + 2^3 / 3! + 2^4 / 4!} = \frac{2}{21} \approx 0.095 \Rightarrow 9.5\%$$

5. Ponuđeni promet je $a = \lambda/\mu = 3$ poziv/h $\times 1$ h/poziv = 3 erl, $c = 5$. Vjerojatnost blokiranja je (Erlang-B):

$$B(5, 3) = \frac{3^5 / 5!}{1 + 3 + 3^2 / 2! + 3^3 / 3! + 3^4 / 4! + 3^5 / 5!} = \frac{81}{736} \approx 0.11 \Rightarrow 11\%$$

Korisne formule:

$$\sum_{n=0}^N x^n = \frac{1-x^{N+1}}{1-x}, \quad \text{za svaki } x \neq 1; \quad \sum_{n=0}^{\infty} x^n = \frac{1}{1-x}, \quad \text{za } |x| < 1$$

$$\text{Erlang-B: } B(c, a) = p_c = \frac{a^c}{c!} \left[\sum_{k=0}^c \frac{a^k}{k!} \right]^{-1}, \quad a = \frac{\lambda}{\mu}$$

$$\text{Erlang-C: } C(c, a) = P_Q = \sum_{n=c}^{\infty} p_n = \frac{a^c}{(c-1)!(c-a)} p_0, \quad p_0 = \left[\sum_{k=0}^{c-1} \frac{a^k}{k!} + \frac{a^c}{(c-1)!(c-a)} \right]^{-1}, \quad 0 \leq a < c$$

$$\text{M/M/1: } T = \frac{N}{\lambda} = \frac{1}{\mu - \lambda}, \quad N_Q = \lambda W = \frac{\rho^2}{1 - \rho}, \quad \rho = \lambda / c\mu = \lambda / \mu \quad (c = 1)$$